

Koorfestival

20-23 oktober 2011

Leeuwarden

Inhoud	
• 1	Noordelijk Koorfestival in het nieuws
• 2	Festivalkrant
• 2	Kaartverkoop
• 2	Workshops
• 3	Korenronde
• 3	Engelse Koormuziek
• 6	Scola Liturgica
Ingezonden:	
• 7	Martini Jongenskoor
• 8	Vocaal Talent Nederland

Thema van het festival is **de muzikale loopbaan van koorzangers**: hoe houdt een klassiek (kamer)koor zichzelf levendig en eigentijds en hoe zorgt het voor jonge instroom?

Oktober 2011. Het is bijna zover: het Noordelijk Koorfestival 2011.

In deze laatste Nieuwsbrief voor het festival leest u nog wat organisatorische informatie. Een groot deel van deze Nieuwsbrief is gewijd aan de Anglicaanse koortraditie.

Het Noordelijk Koorfestival is volop in het nieuws: in de pers, op diverse radiozenders en er is zelfs een televisiedocumentaire gemaakt.

Verder hebben enkele zeer betrokkenen bij het festival onze aandacht gevraagd voor bijzondere initiatieven op het gebied van kinderzang en muziekeducatie. We geven ze daarvoor graag de ruimte in de ingezonden mededelingen.

Noordelijk Koorfestival in het Nieuws

Woensdagavond 12 oktober, in de pauze van het **Avondconcert op Radio 4**, zal Gerben van der Veen worden geïnterviewd in het pauzeprogramma. Hij zal daarbij diverse voorbeelden laten horen van muziek, die in het Noordelijk Koorfestival kan worden beluisterd.

Zondag 16 oktober de televisiedocumentaire 'Letse Lessen foar Fryske Koaren' van Piter Tjeerdsma in de serie Fryslân DOK. In deze film worden Gerben van

Fryslân **dok**

Op zoek naar het geheim van de Baltische koorkultuur in Riga

Zondag 16 oktober

Vanaf 17:00 uur op Omrop Fryslân Televisie en om 15:30 uur op Nederland 2.

Herhaling op zaterdag 22 oktober om 10:30 uur op Nederland 2.

Omrop Fryslân

der Veen en Immie Klaver gevolgd op hun zoektocht naar het geheim van de Letse koormuziek.

Uitzendingen: 's middags om 15.30 uur op Nederland 2 (met Nederlandse ondertiteling!) en 's avonds vanaf 17.00 uur elk uur op Omrop Fryslân TV. Herhaling op zaterdag 22 oktober om 10:30 uur op Nederland 2.

En verder besteedt de regionale pers en omroep ruim aandacht aan het Festival door middel van interviews, vooraankondigingen en recensies.

Koorfestival

20-23 oktober 2011

Leeuwarden

[Terug naar Inhoud](#)

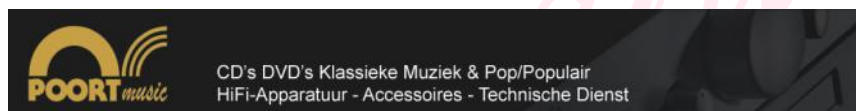
Het Festivalprogramma/de Festivalkrant

is op woensdag 28 september als bijlage van de weekkrant Huis aan Huis verspreid in Leeuwarden en de omliggende dorpen. Verder liggen er stapeltjes kranten in de grotere plaatsen bij de VVV's en de Centra voor Kunstzinnige Vorming en in meer openbare gebouwen. De krant gemist of geen gelegenheid om een exemplaar op te halen? U kunt de volledige krant downloaden via onze website www.noordelijkkoorfestival.nl. Op de eerste pagina vindt u de downloadlink. Ook liggen er tijdens het festival op al onze festivallocaties kranten met het programma.

Kaartverkoop concerten

De voorverkoop via onze website is gesloten. Kaarten zijn nog verkrijgbaar bij muzikwinkel Poort aan de Voorstreek in Leeuwarden of voorafgaand aan het concert aan de zaal.

Workshops

Alle deelnemers aan de workshops op vrijdag 21 oktober hebben inmiddels via e-mail bericht gekregen over plaats, tijd, voorbereiding en verdere wetenswaardigheden rond de workshops. We verwachten in de beide workshoplocaties - Parnas en Post Plaza - samen rond de 200 deelnemers en medewerkers.

Het gratis Presentatieconcert om 20.00 uur in de Bonifatiuskerk kon wel eens een heel druk bezochte bijeenkomst worden!

parnas
CENTRUM
VOOR DE KUNSTEN

Koorfestival

20-23 oktober 2011

Leeuwarden

[Terug naar Inhoud](#)

Korenronde

We willen hier nog even de aandacht vestigen op de zaterdag. Van 11.30 tot ca. 17.30 uur zijn op zes locaties in de Leeuwarder binnenstad 20 koren in koppels van twee te horen: een koor van volwassenen met een kinder- of jongerenkoor. Elk uur wisselt het programma.

De middag wordt besloten met een traditionele Engelse Evensong in de Waalse Kerk door de Ichthus Cantorij o.l.v. Geke en Sjouke Bruining. Informatie over de koren en over de te zingen werken vindt u in de Festivalkrant.

Engelse koormuziek

Voerden wij u in de vorige Nieuwsbrief mee naar Letland, in deze laatste Nieuwsbrief willen we u nog iets vertellen over de Anglicaanse koortraditie. Dit naar aanleiding van ons openingsconcert van het festival op **Donderdag 20 oktober** in de Grote Kerk van Leeuwarden, aanvang 20.00 uur: Een concert van **Guildford Cathedral Choir o.l.v. Katherine Dienes**. Orgel: Paul Provost.

De Anglicaanse koortraditie

(tekst gedeeltelijk overgenomen van de website van Canticum Anglicum - met dank!)

[...]De Anglicaanse traditie ontstond toen Koning Henry VIII van Engeland na langdurige onmin met de Paus in 1532 een nieuwe kerk stichtte met zichzelf aan het hoofd. Dit had onder meer directe gevolgen voor de koorzang.

Henry VIII

Henry's opvolger Edward bepaalde dat er in de landstaal moest worden gezongen, 'for every syllable one note' (met op elke lettergreep één noot). De zang die werd voorgeschreven door het English Book of Common Prayer was dan ook in de Engelse taal en sober van karakter. Dit betekende een drastische koerswijziging van de vaak zeer rijk versierde en volle katholieke muziek van die tijd.

Vanaf het begin werd de anglicaanse koormuziek gekenmerkt door een melodieuze stijl. Daarbij geeft de muziek vaak treffend de inhoud van de tekst weer met een prachtige samenklank tussen de verschillende stemmen. Dit melodieuze geeft de Engelse koormuziek een heel eigen karakter waarmee zij zich vaak onderscheidt van

Koorfestival

20-23 oktober 2011

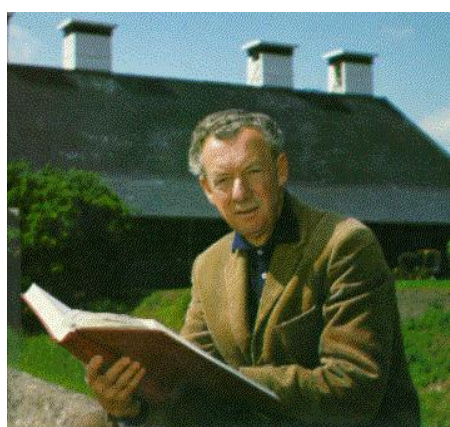
Leeuwarden

[Terug naar Inhoud](#)

de zang van het continent. Daar zitten de melodielijnen vaker 'verstopt' in een ingenieuze compositie waarbij de melodie meer over de verschillende partijen is verdeeld.

Orlando Gibbons

Orlando Gibbons (1583-1625) wordt vaak de 'vader van de anglicaanse kerkmuziek' genoemd. Hij componeerde met hulp van technieken uit de oude Latijnse traditie, maar met een eigen Engels karakter. Gibbons schreef zijn werken temidden van beroemde tijdgenoten zoals William Mundy, Thomas Weelkes, Thomas Tallis, William Byrd en Thomas Tomkins. De dood van Tomkins in 1656 betekende dan ook het einde van een generatie die vaak wordt aangeduid als de Gouden Eeuw van de Engelse kerkmuziek. Anderen namen de fakkel over. De werken van Henry Purcell (1659-1695) Samuel S. Wesley (1810-1876) Charles V. Stanford (1852-1924) Edward Bairstow (1874-1946) Benjamin Britten (1913-1976) en Herbert Howells (1892-1983) laten zien dat de Engelse Stijl door de tijd heen prachtige koormuziek heeft opgeleverd.

Benjamin Britten

In de Engelse kerkmuziek wordt altijd een onderscheid gemaakt tussen de parish church tradition, waarin de het kerkvolk zelf zingt en de cathedral tradition, waarin getrainde koren optreden.

De Engelse kathedrale koren zingen in een dubbelkorige opstelling: aan beide zijden van de dirigent staat, tegenover elkaar, een bezetting sopranen, alten, tenoren en bassen. Vrouwen werden in de 16e eeuw nog niet op en in het koor toegelaten. Tot hun stem brak zongen jongetjes de sopraanpartij. Volwassen mannen zingen de alt door met falsetstem te zingen. Dit stemtype heet countertenor. [... tot zover *Canticum Anglicum*]

Het meest kenmerkend in de Anglicaanse kerkmuziek is het zingen van de psalmen. Deze zijn onberijmd en niet ritmisch gezet. Zij worden gezongen op een 'chant': een volgorde van vierstemmige akkoorden, waarbij de woorden van de psalmverzen moeten worden verdeeld over die akkoorden. Chants

Koorfestival

20-23 oktober 2011

Leeuwarden

[Terug naar Inhoud](#)

bestaan er in vele variaties: ze werden al eeuwenlang gecomponeerd en worden nog altijd door huidige componisten geschapen. Het vereist een speciale techniek (en schrijfwijze met streepjes en andere codes in de psalmtekst) voor koor en dirigent om deze psalmen welluidend en ritmisch gelijk ten gehore te brengen. Vaak worden de psalmverzen afwisselend gezongen door de beide tegenover elkaar geplaatste koren (de decani en de cantores).

Canterbury Cathedral, de hoofdkerk van de Anglicaanse kerken

Groot-Brittannië en Ierland hebben nog vele kathedralen, die bijna allemaal een eigen koorschool onderhouden. Jongens in de leeftijd van de basisschool krijgen daar een fantastische muzikale opleiding: zangles, koortraining, solfège, gehoorvorming en niet zelden ook de gelegenheid om een instrument te leren bespelen. Daar staat wel tegenover dat ze regelmatig ingezet worden in de kerkdiensten.

Het Guildford Cathedral Choir repeteert bijvoorbeeld elke dag, behalve woensdag. Ze zingen elke dinsdag en donderdag de Evensong en elke zondag twee of drie diensten.

Guildford Cathedral

Tegenwoordig hebben verschillende kathedralen ook een meisjeskoor.

Girls choir van de kathedraal van Leicester.

Dank zij deze nog steeds levende koortraditie in de Anglicaanse kerk kunnen ook colleges en conservatoria putten uit een groep goed muzikaal geschoolde kinderen, die al heel jong de liefde voor goede koormuziek hebben verworven. In Oxford en Cambridge zetelen dan ook een aantal uitstekende 'studentenkoren', die wereldberoemd zijn geworden.

Koorfestival

20-23 oktober 2011

Leeuwarden

[Terug naar Inhoud](#)

Belangrijke Engelse koren en dirigenten hebben vanaf de jaren '60 van de vorige eeuw grote invloed gehad op de koorcultuur in Nederland. Denk aan John Eliot Gardiner met zijn Monteverdi Choir, of aan de prachtige opnamen van King's College Choir. En aan John Rutter met zijn Cambridge Singers of de diverse College Choirs, zoals Trinity uit Cambridge. Zij zetten in de late 20^e eeuw een standaard voor de koorzang.

Hier, als het ware 'om de hoek', in Arum is de Schola Liturgica gevestigd. Een stichting, opgericht door Geke en Sjouke Bruining, die tot doel heeft de Anglicaanse kerkmuziek in Nederland meer aandacht te geven. Alleen dank zij de inzet van deze stichting, is het Noordelijk Koorfestival in staat geweest het fantastische Guildford Cathedral Choir naar Leeuwarden te halen. Waarvoor onze hartelijke dank!

Stichting Schola Liturgica:

- organiseert projecten voor zangers die in Anglicaanse kerken of kathedralen diensten willen zingen.
- verzorgt workshops over Anglicaanse liturgie en kerkmuziek.
- organiseert concertreizen van Engelse kathedrale koren naar Nederland.
- organiseert, of helpt bij het organiseren van reizen van koren naar Engeland.
- heeft de meest complete website met informatie over Anglicaanse kerkmuziek in Nederland.
- heeft een zo compleet mogelijke agenda met alle informatie over activiteiten op het gebied van Anglicaanse kerkmuziek in Nederland.

Tot ziens op het Noordelijk Koorfestival van 20 t/m 23 oktober 2011 in Leeuwarden.

Op de website www.noordelijkkoorfestival.nl vindt u alle informatie.

Contactadres:

secretariaat@noordelijkkoorfestival.nl

058 2890156

Namens de Stichting Noordelijk Koorfestival,

Gerben van der Veen, artistiek leider
Immie Klaver, secretaris

Word onze vriend op
facebook!
En help ons aan nog meer vrienden

Koorfestival

20-23 oktober 2011

Leeuwarden

[Terug naar Inhoud](#)

(Ingezonden mededeling:)

Speel je stem het instrument dat je altijd bij je hebt

De Martini koorschool te Sneek is kortgeleden weer gestart met de 1-jarige cursus Algemene Muzikale Vorming op de woensdagmiddag. Een klein groepje jongens tussen 7 en 9 jaar leert er de beginselen van de muziek met behulp van een cymbaal.

Er kunnen nog steeds jongens meedoen!

Na de AMV-cursus kunnen de jongens doorstromen naar het Martini Jongenskoor Sneek. Oudere jongens kunnen altijd in overleg instromen.

Meer informatie is te vinden op de website: www.mjks.nl

Of door te bellen met de dirigent Dhr. R.A. te Wies: 06-22219015

Zegt het voort! Laat deze prachtige Engelse koortraditie in Friesland niet verloren gaan!

Stichting Martini Koorschool Sneek

Secretariaat:

H. Jaasma
Jeltewei 138
8622A Hommerts
Tel. 0515-430184

Voorzitter:

W. van der Land
De Wurdze 44
8561 JD Balk
Tel. 0514-602686

Financiën:

F. Tigchelaar
Haedstrjitte 26
9008SR Reduzum
Tel 0566 602 186
f-gtigchelaar@hotmail.com
Rek.nr. 6439.02.716
ABN AMRO Sneek

Koorfestival

20-23 oktober 2011

Leeuwarden

[Terug naar Inhoud](#)

(ingezonden mededeling:)

VocaalTalentNederland

VOCaal TALENT NEDERLAND start na de herfstvakantie een LESPLAATS voor kinderen in de provincie Friesland. De wekelijkse lessen vinden plaats in Heerenveen. Docente is Pauli Yap.

Kinderen die talent hebben om in het Nationaal Kinderkoor of het Nationaal Jongenskoor te zingen, kunnen auditie doen. Voor kinderen vanaf 6 jaar zijn opleidingsklassen.

Heerenveen is de 11e lesplaats van Vocaal Talent Nederland. Andere lesplaatsen zijn in Groningen, Zuidwolde (dr), Zwolle, Zutphen, Amersfoort, Utrecht, Amsterdam, Den Haag, Rotterdam en Tilburg.

Vocaal Talent Nederland heeft als missie: het opsporen en tot bloei brengen van muzikaal getalenteerde kinderen en jongeren. Dit doet zij door het aanbieden van wekelijkse lessen in een van de regionaal gespreide lesplaatsen, repetities en concerten op topodia. Een team van dirigenten verzorgt de opleiding. Centraal staat de muzikale ontwikkeling van jonge mensen door middel van zingen. De nationale koren vormen hiermee een aanvulling op de regionale en plaatselijke kinderkoren en jongenskoren.

Artistiek leider : Wilma ten Wolde
Beschermer : Sir Simon Rattle, chef dirigent Berliner Philharmoniker

Zie voor meer informatie: www.vocaaltalent.nl

Stichting Vocaal Talent Nederland
Ganzenmarkt 6
3512 GD UTRECHT

